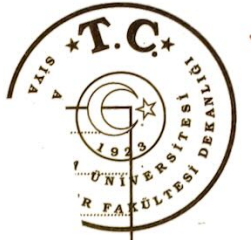

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ

ALDIĞI NOT	
Rakamla	Yazıyla
92	Dokümanlı

İmza

No
Adı
Der
Öğr
Dön

klasik soru: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve mahkemesi Avrupa Konseyi'nin ürünüdür. Otonom kavramın kullanılması → Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Avrupa Konseyine üye olan ülkelerin ulusal hukukunu ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Bunun sonucunda da ülkelerin iç hukukunda farklı olanlar taşıyan kararlar AİHM yorumuyla yeni olanlar çıkarılır. Örneğin Türkiye'de bazı alanlarda hizmet içi eğitimler için yabancı uzmanlar gelir ve kişilere bu otonom kararları aktarırlar. Bunun sonucunda Türkiye gibi idari yargıya yöntemleri gelişmiş olan ülkelerle gelişmemiş olan ülkeler ortak paydada buluşturulmaya çalışılır. Bu da Türk idari yargısının zaman içinde kazanmış olduğu nitelikleri yitirmesine sebep olur. Örnek vermez germezse yasa, mahkeme kararları Türk hukukunda ve AİHM'indeki yorumlarına karşılık kullanılabilir. Türk hukukunda yasa → TBMM'nin (yasama organı) çıkarıldığı, Cumhurbaşkanı imzalı ve kabulü ile Resmi Gazetede yayınlanan kuralı. Türk hukukunda temel hak ve özgürlüklere karşı yasa güvencesi vardır. AİHM'ne göre yasa → Kani organın ne şekilde çıktığı önemli değildir. Önceden duyurulmuş ve düzenli olarak uygulanırsa kuralı yasadır. Bu temel hak ve özgürlükler üzerindeki yasa güvencesini kaldırarak bir yorumdur. Bu yorum sayesinde idari bir işlemle bile temel hak ve özgürlükler sınırlandırılabilir hale gelir.

Türk hukukunda mahkeme → Yargı organı içinde örgütlenmiş, yargısal yöntemler kullanarak yargılamanın yapıldığı yer.

AİHM'ne göre mahkeme → Yargılama öncesi kurumları da mahkeme olarak görür. Yargı organı içinde örgütlenme şartı yoktur. İdarede bağımsızlaşmış yarı yargısal kurumlar yargılama yöntemi benzerlerini kullanarak yargılanmaya benzer iş yapıyorlarsa bunlar mahkemelerdir. Bu da yarı yargısal kurumların kararlarının da mahkeme kararı niteliğinde olacağı sonucunu doğurur. Kısacası otonom kararların iç hukuka aktarılması Türk hukukunu günceller.

Soru 1) a) Grev erteleme kararına karşı özel dava açma süresi örgütlenmemiştir. Grev erteleme kararına karşı dava Danıştayda açılır. Danıştayda dava açma süresi ise 60 gündür. (İYUK m 7/I) Süreler tesliq tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. (İYUK m 8/I) Tesliqat gece 03.00 gelmiş yani 14 Aralıkta. İzleyen gün de 15 Aralık'tır. Bu yüzden dava açma süresinin son günü 12 Şubat günü olmalıdır. Ama bu da pazar gününe denk gelmektedir. Süresin son günü tatil gününe rastladığında süre tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar. (İYUK m 8/II) Bu sebeple son gün 13 Şubat'tır.

b) Grev erteleme kararı Cumhurbaşkanının verdiği bir karardır. Danıştay konumu m 24/1a'ya göre bu dava ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülmelidir. Mahkeme görevsizlik kararı vermelidir. Konuşulmuş yargıdır. Çünkü davada idari yargı görevi olan görevli mahkemeye gönderme kararı verilir. (İYUK m 15/1a) Bu durumda dava ret kararı ile birlikte konunun yargı dışı olmasının doğması → İYUK m 15/IV

c) Şendika düzenlemenin Anayasaya aykır olduğunu iddia ediyor. Burada somut, normu devletimi ortaya çıkar. İhtiraz yoluyla AYM'ye bu karar hükmünün Anayasaya uygunluk devletimi devletibilir. Kararın ilgili hükmünün iptali istenebilir. Bunun için AY m 152'deki hükümlere bakılır. Burada ihtiraz basurusunda bulunanın koşulları düzenlenmiştir. Bunlar:

- 1) Gövülmeğe den bir dava olmalı
- 2) Davada bulun veya csk hükmü uygulanacak olmalı
- 3) Mahkeme ya da taraflardan biri Anayasaya aykırılık iddiasında bulunmalı
- 4) Taraflar aykırılık iddiasında bulunduysa mahkeme bu iddiayı ciddi bulmalı.

Şerhinde şua olabilir. Bizim elimizdeki dayda koşulları ilk üçü sağlanmazladi. mahkeme iddianın ciddi olduğu hususuna verirse ilgili hükmü AYM'ye gönderir. AYM karar verene kadar mahkeme davayı geri bırakır. (MIS2/I) AYM 5 ay içinde karar vermezse dava yürürlükte olan hükümlere göre sonuçlanır. Ancak AYM, davanın esası hazzudaki karar kesinleşmeden karar verdiğinde mahkeme bu karara uyar. (AY MIS2/III)

AYM'nin suarda olacağı şey ise ölümlülük ilkesidir. Temel hak ve özgürlükler yasayla sınırlandırılır ancak ölümlülük (AY m18/II) ilkesi asılmadan. Sordukları yani davacının konusun özüne dokunulduğu söylemi yerinde görülürse hüküm iptal edilebilir. Çünkü haklar yasayla sınırlandırılabilir ancak özüne dokunmazla. (AY m13/I)

a) Burada idari sir işlem söt konusu. idari işlemde doğan uyusmazlıklar idari yolla çözülmeye basvurarak çözülebilir. Bu sevinlik basvurudur ve uyusmazlığın çözümünü idarenin tasulüne bağılıdır. iyuk m11'de idari işlemlere karşı idareye basvurma donatılarını düzenlemektedir. Burada idari işlemin değiştirilmesi istemiyle idareye basvurulmuştur. Bu basvurunun dava açma süresini durdurabilmesi için işlemi çözen idarenin üst makamına; üst makân çötsa işlemi çözen idareye basvurmak gereklidir. (iyuk m11/I). Elayda basvuru yapıldığı halde dava açma süresinin durmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda ihtimaller şu şekildedir:

- 1) Gelişme ve sosyal güvenlik Bakanlığı, Tütsek Kurulunun üst makamı olmaktadır. Yani Tütsek Kurulunun zorbu altında yetki kullanabilecek bir makam olmaktadır. Yanlış idareye basıncı yapılmış olabilir.

- 2) İşlemin değiştirilmesi için yapılacak başvurular idari dava açma süresi içinde olmalıdır. (Yük. m 11/I) Genel dava açma süresi 60 gün olarak düzenlenmiştir (Yük. m 7/I) Ama özel kanunlarda ilgili işlem için özel dava açma süresi belirlenmiş olabilir. Bu durumda sende 35. gün sonra idareye başvurduğunda bu özel süreyi kaçırmış olabilir. Bu yüzden de dava süreden reddedilmiş olabilir.

b) İdare Davalı idare AJ kisutısı olduğu suur AJ m 54/IV 'tezi "kesindir" ibaresinden yola çıkarak geliştirmiştir. Ama davalının saıl doğru değildir. "Kesindir" ibaresine bş. yorum olmaz. Kesir ve iptal davasına konu dımet seetinde yorumlanarak bu hükümün de AJ kisutısı olduğu sonucuna varılabilir. Ama bu doğru dımet aüntü basit bir yorumla "kesindir" ibaresi AJ kisutısı olmaktan çıkartılabilir. Burada bahsedilen kesinlik idari kesinliktir. Taraflar arasında pozitif kanunu edilemeyecek işlemleri olmak için kullanılır. Yargı yolu kapatılmıştır, seetinde anlaşılmaktadır. Bu sebeple iptal davasına konu edilebilir.

İİ/10 m 54/14'e dayanarak davalı idare bu sıvı geliştirmiştir. Günün ilgili maddede "Bu toptan toplu iş sözleşmesi hükmündedir" ibaresi yer almaktadır. Toplu iş sözleşmelerine göre, da adli yargı, görevli zindanından davalı idare görevi altında bulunmuştur. Ama bu durum değildir. Günün burada tek yanlı bir idari işlem söz konusudur toptan öğünce kurduğu sözleş- me ilişkisi değil. Bu yüzden bu dava kişilerin serbestce ilişkiler kurması sonucu ortaya çıkan uygulamaların çözümüyle görevli adli yargı mercilerinde görülmemelidir. İdarenin tek yanlı inadesinin sonucu ~~kurduğu~~ bu işlem devlet egemenliğini ortasına alarak tek yanlı işlem yapabilen idarenin yargılanabilmesi için AY'da özel olarak kurulmuş idari yargı mercilerinde yargılanmalıdır.

ALDIĞI NOT	
Rakamla	Yazıyla
70	Yetmiş

İmza

No :
Adı :
Ders :
Öğr :
Döne :
GÜZ

SORULAR 1:

- 10) a-) Grev erteleme kararı 13 Aralık 2022'de Resmi gazetele yayımlanmıştır. 12 Aralık'ta Cumhurbaşkanının iradesi ortaya çıkmasına rağmen yükümlülük doğurması ilan edildikten sonra olur. Yükümlülük ile dava açma süresi birbirinden bağımsızdır. Yürürlüğe henüz girmeyen ancak ilgili tarafından yeterince bilgi edilen işlem dava edilebilir. (dava açma süresi başlamasına rağmen) Karar RG'de yayımlandıktan 19UK md 7/4 gereğince ertesi günden itibaren dava açma süresi başlatılır. Grev erteleme konusunda yetkili mahkeme vergi m. olmadığınca göre 60 günlük dava açma süresi işler. 11 Şubat 2023 son tarihtir. Tatile (haftasonu) denk geldiği için ilk mesai günü b-) Danıştay Kanunu md 24/I'e göre Cumhurbaşkanın Kararlarına Danıştay özel görevli ilk derece mahkemesi olarak bakar. İdari yargı düzeninde olan İdare Mahkemesi idarenin görev itirazını kabul etmelidir. Kararı Dava red kararı verilmeli ve yetkili mahkemeye gönderme kararı vermelidir. (19UK md 15/3) Bu karara karşı kanun yolu yoktur çünkü arakardır, nihai karar değildir. Yargıç davadan elmi çekmemiştir, yargılama devam edecektir.
- 8) c-) Sendikalar, kuruluş belgelerinde etkinlik alanlarını, etkiler yoğunlaşmasını ve belirgin alanlarda etkinlik göstereceğini düzenlemiştir. Mahkeme kuruluş belgesine bakarak sendikanın koruyabildiği değerleri saptar. İdari yargıda edinilmediği yoktur, mahkeme idarenin işlemini iptal davasıyla hukuksal etkisini silebilir ya da tam yargı davasıyla idareyi tazmin yükümlülüğüne sokabilir. Bu yüzden sendika 6356 sayılı kanunun iptalini ve buna dayanılarak yapılan uygulama işleminin (varsa) iptalini isteyebilir. (19UK md 7/IV) Mahkeme ciddi nedenlerle anayasaya aykırılık ve kesin ve yürürlüğüne gereken işlenmeli saptarsa somut norm denetimi işletmek için davayı AYM'ye gönderip kararı geri bırakır. 22 AY md. 54/IV'e göre Yüksek Hakem Kurulunun kararı kesindir. Bu idari başvuru anlamında bir kesinliktir. Kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde dava açılabilir. Ancak bunun yerine Bakanlığa (idareye) başvurularak ~~idari~~ dava açma süresi kağırlmış kabul edilmiştir. Mahkeme 19UK md 11'in dava açma süresini durdurucu etkisini işletmemiştir. Bunun sebebi üst makam başvurusunun yanlış yere yapılmış olması olabilir. Ancak idare görevli idareye dilekçeyi göndermeliydi. Çünkü Dilekçe Kanunu gereğince dilekçe hakkının kullanılması engellenemez, idare gerekli başvuru yollarını bildirmelidir.

KLASİK SORU: Sözleşme ve mahkeme Birleşmiş Milletler örgütünün parçasıdır.

otonom kavramlar, AİHM'in içtihatlarından ortaya çıkan Türk İdare Hukukunda AİHM kararları Anayasa normunun ve tam yargı düzeninin üstünlüğüne yorumlanır. Halbuki Anayasada bağlayıcılığı yoktur. Kararlarına uymamak bir yaptırıma sebep olmaz. Devlet sınırları içerisinde egemenliğini organları eliyle kullanır. Otonom kavramların etkisi doktriner tartışmalara sebep olabilir. Toplumsal olarak kavramın yaygınlaşmasına, kamuoyu baskısının aracı kavramı olmaya sebep olabilir. Otonom kavramlar, varlığını toplumsal süreçlere, sorunlara bağlı değilmiş gibi tepeden indirilen ve iğenği doldurulmadaki benimsenilen şeylerdir.

2-b) Anayasa Kısıntısı yoktur çünkü "kısıntı" ibaresi yargılamanın olmayacağı anlamına gelmez. Buna idari başvuru yolunun kapatılmış olması diyebiliriz ancak. Anayasada belirgin olarak AY md. 53/III gibi: Bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz ibaresi geçmeliydi. Bu yüzden bu madde hükmü "anayasa kısıntısı"nı dar yorumlamalı.

1- Üçlü ölçüt ile bizi, işlev, organ yönünden incelerdim. Yargı düzeni kaydırması bulunan hükümler içerisinde yer alıyor mu? diye bakardım. Mülkiyet hakkı, sözleşme hakkı gibi haklar idari yargıdan önce doğmuştur. Tarihsel olarak adli yargının görev alanıdır. İcra hakları kabul edilen fiili yol (her ne kadar yargı düzeni kaydırmasının yasallığına aykırı olsa da) ile görev adli yargının kabul edilir. Toplu iş sözleşmesi de işçi-İşveren arasında olup sendikalar faaliyetler özel hukuk ile kavranmalı sonucum. İşveren taraf idarelerden ve işçiler kamu görevlilerinden oluşsaydı üçlü ölçütü işletip yorumlayabilirdim. YHK kararını idari işlem olarak yorumlayıp karar sonucu toplu iş sözleşmesinin idarece düzenlenmiş hükümlerini öne çıkarırdım.

3-) Genel ehliyet taraf ve dava ehliyetini kapsar. Davacının fiili ehliyetle sahip olması gerekir. Aksi halde yasal temsilcisi dava açabilir ve vekil ile davayı takip edebilir. Sendikalar hem ilgi bağı anlamında hem de genel ehliyet anlamında üyelerinin çıkarlarını savunabilir, vekaleten dava açabilir.

İdari merci tecavüzü eylemleri kaynaklanan zararlı 1YUK md.10 zorunlu idari başvuru yoluna gitmeden dava açılmasıdır. İdari yargının idarenin etkinliğine karışmaması açısından bunları işlemleştirmek zorunludur. 1YUK'a göre bunun yaptırımı dilekçeyi ilgili idareye gönderilmesidir. Delaysıyla dava red kararı verilmemektedir. Hukuka aykırı görülen ücret belirleme işlemi için işlemleştirmeye gereği yoktur. İşlemin iptal edilmemiş olması, işlemin hukuki sonuçlarından zarar doğmayacağı anlamına gelmez. Statü etkisi ile çıkar etkisi birbirinden ayrıdır. İşlemin icrası YHK kararına göre aylıkların ödenmesidir. YHK kararları kesin olduğuna göre doğrudan dava bundan kaynaklanan zararlar dava süresinde icra tarihinden itibaren dava açılabilir, işlemleştirmeye zorunluluğu yoktur. (1YUK md.12)

4-) Sendikalar dava açıp Anayasal aykırılığı mahkemeye ciddi görülmeden (yani somut norm denetimi yolu izlenmeden) doğrudan Anayasa Mahkemesine dava açamazlar. Soyut norm denetimi CB, TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubunun ve en az 120 üyenin Grev Erteleme kararının dayandığı kanunun anayasaya aykırı olduğunun iddiasıyla iptal davası açılabilir. CB kararlarına ve YHK kararına karşı değil, dayandıkları kanuna karşı iptal. (AY md.150) Bireysel başvuru yolu Anayasa'na mahkeme kararlarını denetler biçimde yargı düzeni gibi görülmesine olanak sağlamasına ve AYM'nin Anayasa'da yüksek mahkeme olarak (yüksek mahkeme) düzenlenmesine rağmen altında mahkemeler bulunmadığından ve mahkeme kararlarını denetleme-diğinden niteliği zayıftır. Yargı yolları tüketilmeden hak ihlali için AYM'ye başvurulamaz.